

**ZASTĘPCA
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI**

Warszawa, dnia 24 marca 2022 r.

KR-DŚ-1248/721/2022

**Pan
dr hab. Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich**

Szanowny Panie Rzeczniku,

W odpowiedzi na wystąpienie sygn. KMP.570.9.2021.RK dotyczące stanu wdrażania w Policji międzynarodowych wytycznych w przedmiocie sposobu prowadzenia przesłuchań i gromadzenia informacji przez funkcjonariuszy służb państwowych, pt. „*Principles on Effective Interviewing for Investigations and Information Gathering*” (dalej „Reguły Mendeza”), uprzejmie przedstawiam Panu Rzecznikowi następującą informację.

Nieoficjalne tłumaczenie Reguł Mendeza zostało upowszechnione w Policji poprzez zamieszczenie jego elektronicznej wersji w Elektronicznym Rejestrze Czynności Dochodzeniowo-Śledczych (ERCDS). Jest to system teleinformatyczny Policji służący do przetwarzania w formie elektronicznej informacji i danych osobowych, gromadzonych przez Policję w urządzeniach ewidencyjnych, w ramach prowadzonych postępowań karnych, karnych skarbowych i w sprawach nieletnich. W ramach tego systemu, w tzw. „niezbędniku procesowym” są zamieszczane elektroniczne wersje pism instrukcyjnych KGP, wytycznych Prokuratora Generalnego i innych podobnych materiałów o charakterze instruktażowo-edukacyjnym, a także wzory formularzy procesowych.

Dostęp do ERCDS mają wszyscy policjanci prowadzący postępowania przygotowawcze służb: kryminalnej, śledczej, spraw wewnętrznych, zwalczania cyberprzestępczości i prewencyjnej Policji. W ten sposób Reguły Mendeza są udostępnione policjantom realizującym zadania związane w prowadzeniem postępowania przygotowawczego i w sprawach nieletnich.

Pomimo, że zamieszczone w ERCDS Reguły Mendeza nie są oficjalnym tłumaczeniem tego dokumentu, to są one swoistego rodzaju uzupełnieniem dobrych praktyk w zakresie metodyki przesłuchiwania uczestników procesu, w szczególności jego stron. Podkreślić należy,

że mają one charakter horyzontalny, obejmują różne kręgi cywilizacyjno-kulturowe, w których polska Policja plasuje się jako służba przestrzegająca je pod kątem prawnym, jak też behawioralnym. Opracowane reguły i zasady, związane z zakazem stosowania tortur, nie determinują potrzeby podejmowania w Policji działań o charakterze implementacyjnym do krajowego porządku prawnego, zawartych w nich rozwiązań, w tym pragmatyki policyjnej.

W kontekście powyższego, przeprowadzona w Policji ponowna analiza Reguł Mendeza pozwala podtrzymać stanowisko wyrażone w piśmie KR-DŚ-3213/2573/2021 z dnia 20 września 2021 r. Nie budzi bowiem wątpliwości, że postulaty zawarte w Regułach Mendeza są już co do zasady implementowane w polskim systemie prawnym, w szczególności w *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji*, ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks postępowania karnego*, jak również w wydanych w oparciu o powyższe akty prawne, rozporządzeniach i wytycznych szczegółowo regulujących sposób postępowania funkcjonariuszy Policji z osobami zatrzymanymi, podejrzanymi oraz innymi uczestnikami procesu karnego. Te z kolei są bazą do opracowywania materiałów dydaktycznych wykorzystywanych w procesie kształcenia słuchaczy kierowanych na szkolenia i kursy realizowane przez jednostki szkoleniowe Policji. W procesie dydaktycznym zwracana jest szczególna uwagę na kwestie poszanowania godności osób zatrzymanych, podejrzanych i innych uczestników postępowania karnego jak również respektowania przysługujących im praw. Należy podkreślić, że nadrzędnym celem jest profesjonalne przygotowanie policjanta do realizacji zadań z wymienionymi osobami, w oparciu o obowiązujące przepisy prawa i opracowane algorytmy postępowania, przy jednoczesnym akcentowaniu znaczenia *Zasad Etyki Zawodowej Policjanta* określonych w Zarządzeniu Nr 805 z dnia 31 grudnia 2003 r. Komendanta Głównego Policji. Tym samym ogólne założenia Reguł Mendeza są, co do zasady przedmiotem kształcenia policjantów, choć funkcjonującymi pod inną nazwą.

Reasumując powyższe, odpowiadając na pytania pierwsze i drugie z wystąpienia Pana Rzecznika, w Policji nie dokonywano zmian w programach kursów i szkoleń funkcjonariuszy Policji w odniesieniu bezpośrednio do Reguł Mendeza i standardów CPT oraz nie aktualizowano materiałów dydaktycznych wykorzystywanych przez jednostki szkoleniowe w tym zakresie, poza modyfikacjami wynikającymi ze zmian w polskim prawodawstwie. Niemniej Pełnomocnik Komendanta Głównego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka planuje włączyć w 2022 r. wybrane treści Reguł Mendeza do nowelizowanego programu doskonalenia zawodowego lokalnego pt. *Przeciwdziałanie stosowaniu tortur w Policji*, w sposób zbieżny z omawianiem *Podręcznika skutecznego badania i dokumentowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania* (zwanego Protokołem Stambulskim).

Odnosząc się do pytania trzeciego, w 2021 r. w ramach zagranicznych szkoleń specjalistycznych funkcjonariusz Szkoły Policji w Pile uczestniczył w przedsięwzięciu zorganizowanym w formie on-line przez Agencję Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania (CEPOL), na którym m.in. była omawiana brytyjska metoda przesłuchań śledczych PFACE. Należy jednak wziąć pod uwagę, że w 2021 r. Policja swoje ustawowe zadania, a także przedsięwzięcia szkoleniowe, realizowała w warunkach określonych dla stanu epidemii, w tym określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 2316), zastępowanym wielokrotnie kolejnymi Rozporządzeniami Rady Ministrów, co wiązało się z koniecznością wprowadzenia w jednostkach organizacyjnych Policji środków bezpieczeństwa oraz przestrzegania nałożonych obostrzeń w zakresie przemieszczania się i kontaktów.

Nadto informuję Pana Rzecznika, że kontynuowane jest wyposażanie jednostek Policji w sprzęt umożliwiający rejestrowanie przesłuchań w formie audiowizualnej. W ramach *Planu Działalności Komendy Głównej Policji na lata 2021-2023* realizowane jest zadanie pn. „Upowszechnienie monitoringu wizyjnego w jednostkach Policji, m.in. poprzez wyposażenie miejsc prawnej izolacji w nowoczesne systemy monitoringu wizyjnego (...)”.

Mając na uwadze, że Reguły Mendeza mają na celu, m.in. uświadomienie funkcjonariuszom Policji, że tortury, przymus psychologiczny i zmuszanie do przyznania się do winy są nieefektywne, szkodliwe dla ustalenia prawdy i autorytetu wymiaru sprawiedliwości, upowszechnienie opracowanych reguł i zasad wśród funkcjonariuszy wszystkich szczebli, w sposób wskazany w piśmie oraz ustanowienie ich elementem szkoleniowym funkcjonariuszy, niewątpliwie służą osiągnięciu założonych rezultatów.

Z poważaniem

ZASTĘPCA
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI
nadinsp. Paweł DOBKODZIEJ

Wykonano w 2 egz.:
Egz. nr 1 – adresat
Egz. nr 2 – a/a